

Evaluation of Sexual Function Levels of Women between the Ages of 20-50 Living in Central Malatya [Malatya İl Merkezinde Yaşayan 20-50 Yaş Arasındaki Kadınların Cinsel Fonksiyon Düzeylerinin Değerlendirilmesi]

Filiz Çiledağ Özdemir¹, Erkan Pehlivan²

¹ İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Malatya, Turkey

² İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya, Turkey

Abstract

The aim is to evaluate sexual function levels of the women living in Malatya province and determine the factors affecting them. This study was a cross-sectional study. Stratified cluster sampling method was used by the number of admission to the hospital. The study includes 430 women between 20-50 years of age. In the analysis; Chi-square and logistic regression were used. The average age of those entering the study is 38.5±0.5 years. Of the women entering the study, 10.5% are illiterate. Female Sexual Function Index average value of the individuals entering the study (Index of Female Sexual Function =IFSF) has been detected as 26.9±7.8. IFSF score of 69.1% of the patients is under 30, and that of 30% is 30.9. In our study, statistically significant differences (p<0.05) have been found between IFSF values of the subjects and their ages, education level, number of pregnancies, the type of delivery and body mass index. As a result of logistic regression analysis, it has been found out that being obese (OR=2.1), and being at the age 40 and over (OR=2.5) are primarily associated factors with sexual dysfunction (p<0.05). According to the survey results, IFSF values have been found to be very low. In the light of these results; it can be suggested that primary health care staff should give information to the individuals and education about sexual health to the students in schools. Also it can be advised to analyze the effects of the parameters examining through research conduction on a larger sample group.

Keywords: Sexual dysfunction, risk factors, IFSF

(Rec.Date: Mar 16, 2015

Accept Date: Apr 06, 2015)

Corresponding Author: Filiz Çiledağ Özdemir, İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Malatya, Turkey

E-mail: fciledag@gmail.com

Phone: +90 5054954763

Evaluation of Sexual Function Levels of Women between the Ages of 20-50 Living in Central Malatya [Malatya İl Merkezinde Yaşayan 20-50 Yaş Arasındaki Kadınların Cinsel Fonksiyon Düzeylerinin Değerlendirilmesi]

Filiz Çiledağ Özdemir¹, Erkan Pehlivan²

¹ İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Malatya, Turkey

² İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya, Turkey

Özet

Bu çalışmanın amacı, Malatya il merkezinde yaşayan kadınların cinsel fonksiyon düzeylerinin değerlendirilmesi ve etkileyen faktörlerin incelenmesidir. Bu araştırma kesitsel tipte bir araştırmadır. Hastaneye başvuru sayısına göre tabakalı küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 20-50 yaş arası 430 kadın dahil edilmiştir. Analizlerde; ki-kare, lojistik regresyon kullanılmıştır. Araştırma kapsamına giren bireylerin ortalama Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi değeri (Index of Female Sexual Function =IFSF) ise 26.9 ± 7.8 olarak saptandı. Olguların %69.1'inin IFSF skoru 30'un altında, %30.9'unun ise 30 ya da üzerindedir. Araştırmamızda olguların IFSF değerleri ile yaş, eğitim düzeyi, gebelik sayısı, doğum şekli ve vücut kitle indeksi arasında istatistiksel farklılık saptanmıştır ($p < 0.05$). Lojistik regresyon analizi sonucunda şişman olmanın ($OR=2.1$), 40 ve üzeri yaşta olmanın ($OR=2.5$) cinsel fonksiyon bozukluğu ile ilgili primer ilişkili faktörler olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Araştırma sonuçlarına göre IFSF değerleri oldukça düşük bulunmuştur. Bu sonuçların ışığında; birinci basamak sağlık personeli tarafından bireylere cinsel sağlıkla ilgili eğitim verilmesi, okullarda öğrencilere yönelik cinsel sağlıkla ilgili bilgilendirme çalışmaları düzenlenmesi önerilebilir. Ayrıca daha geniş bir örneklem grubunda araştırmalar yapılarak incelenen parametrelerin etkilerinin analiz edilmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Cinsel fonksiyon bozukluğu, risk faktörleri, IFSF

(Rec.Date: Mar 16, 2015

Accept Date: Apr 06, 2015)

Corresponding Author: Filiz Çiledağ Özdemir, İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Malatya, Turkey

E-mail: fciledag@gmail.com

Phone: +90 5054954763

Giriş

Cinsel sağlık, yaşam kalitesinin en önemli göstergelerinden biridir. Dünya Sağlık Örgütü, cinsel disfonksiyonu, 'farklı nedenlere bağlı olarak, kişinin istediği halde cinsel ilişkiye girememesi' olarak tanımlamıştır. Günümüzde erektil disfonksiyon tedavisi alanında sağlanan gelişmelerle birlikte kadın cinsel fonksiyon bozukluğuna da ilgi giderek artmaktadır.

Kadın cinsel disfonksiyonu, kadınların %38-63'ünü etkileyen yüksek prevalanslı bir problemdir [1,2]. Duygusal, fiziksel, biyolojik, psikolojik ve kişiler arası ilişkiler, kadın cinsel fonksiyonlarını bozabileceği için bu problem, çok yönlü araştırılmalıdır. İnsan cinselliği ile ilgili ilk kapsamlı araştırma Kinsey ve arkadaşları tarafından yayınlanmış ve bu araştırma bir dönüm noktası olmuştur. Daha ayrıntılı bilgiler ise ilk kez Master ve Johnson tarafından laboratuvar ortamında incelenmiştir [1,3]. Kadın cinsel fonksiyon bozukluğu prevalansı ile ilgili en geniş seriye sahip çalışmalardan biri de Laumann ve arkadaşlarının Amerika Ulusal Sağlık ve Sosyal Yaşam Araştırması verilerini çözümledikleri çalışmadır. Bu çalışma ile yaşları 18 ile 59 arasında değişen 1,749 kadın üzerinde elde edilen veriler derlenmiştir. Bu çalışmada erkeklerde seksüel sorun görülme oranı %31 iken kadınlarda bu oran %43 olarak saptanmıştır. Hawton da benzer şekilde kadınların erkeklere göre daha fazla cinsel sorunla karşılaştığını ve prevalansın %35-60 arasında olduğunu saptamıştır. Literatürde kadın cinsel fonksiyon bozukluğu insidans ve prevalansı ile ilgili veriler oldukça az olmakla birlikte % 76 gibi oldukça yüksek prevalans oranı bildiren çalışmalar da mevcuttur. Ülkemizde kadın cinsel fonksiyon bozukluğunun insidansı ve risk faktörleri konusunda henüz yeterli veri yoktur [4].

Erkek cinsel fonksiyon bozukluğu konusundaki ilerlemelere karşın, kadın cinsel fonksiyonu hakkında iyi bir tanısal sınıflama sisteminin oluşturulamaması ve bu konuda sınırlı sayıda araştırma yapılması sonucunda, kadın cinsel fonksiyon patofizyolojisi, psikolojisi ve tedavisi tam olarak aydınlatılamamıştır. Kadın cinselliği ile ilgili verilerin yetersiz olmasını etkileyen birçok etmen söz konusudur. Cinsellikle ilgili sorunların dile getirilmesinde toplumsal değerler ve normlar özellikle kadınların bu konuyla ilgili sıkıntılarını dile getirmelerinde önemli bir engeldir [5].

Bu çalışma; 20-50 yaş grubu kadınlarda cinsel fonksiyon düzeylerinin değerlendirilmesi ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Kesitsel tipteki bu araştırmanın evreni İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi, Malatya Devlet Hastanesi ve Malatya Özel Hastanelerin bünyesinde yer alan jinekoloji polikliniklerine başvuran 20-50 yaş arası kadınlardır. Örneklem büyüklüğü, evren ve prevalansın bilinmediği durumlar için önerilen formül ile $[n=(t \cdot 1-\alpha)^2 \cdot (p \cdot q)^2 / S^2]$, %95 güven aralığında en küçük örneklem birimi olarak en az 384 kişiye ulaşılması hesaplanmıştır. Başvuru sayısına göre ağırlıklandırılmış tabakalardan örnek seçilerek 430 kadın bu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Araştırma planlaması yapıldıktan sonra evren ve örneklemin saptanması ve uygulamanın yapılabilmesi için aynı dönemde Etik Kurul onayı alınmıştır. Veriler 1 Ocak 2012-1 Aralık 2012 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma verileri, Üniversite, Devlet ve örneğe çıkan bir özel hastane jinekoloji polikliniklerine başvuran kadınları kapsamaktadır.

Çalışmanın veri toplama aşaması iki basamakta gerçekleştirilmiştir. Bunlar sırasıyla; anket formunun düzenlenerek uygulanması ile verilerin değerlendirilmesidir.

Bu çalışmadaki anket formunu genel bilgi formu ile Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi ölçeğini (Index of Female Sexual Function=IFSF) kapsamakta idi. IFSF, Kaplan ve arkadaşları tarafından geliştirilen, Türk Androloji Derneği tarafından onaylanıp, ülkemizde ve yurt dışı platformlarda kabul görmüş çeşitli araştırmalarda da kullanılmış olan bir indekstir [6,7].

IFSF, kadın cinsel fonksiyonu ile ilgili yönleri (lubrikasyon, orgazmik fonksiyon, cinsel istek, ilişki tatmini, klitoral duyarlılık ve genel tatmin) değerlendirmek için tasarlanmıştır. Cevapların derecelendirilmesi 1' den (neredeyse hiç ya da hiç), 5'e kadardır (hemen hemen her zaman ya da her zaman). Son 1 ay içerisinde cinsel ilişkide bulunmayanlar sıfır olarak puanlanır. Soruların analizi ve alt başlıkların puanı birbirinden farklılık göstermektedir. Soru 1, 2 cinsel ilişki kalitesini, soru 4,5 cinsel istek, soru 6,7 cinsel ilişki tatmini, soru 8 orgazmik fonksiyon, soru 9 klitoral duyarlılık hakkında bilgi vermektedir. En yüksek puan olarak skorun toplamı 45'tir (aralık 5 ten 45'e kadar), toplam skor azalması cinsel fonksiyonda azalmayı göstermektedir. Türkiye'de cinsel fonksiyon bozukluğu için ölçeğin kesin skor eşik değeri belirlenmiş olmamakla birlikte total skorun ≤ 30 olması cinsel fonksiyon bozukluğunun varlığı şeklinde yorumlanmaktadır [7]. Anket formunun içerisinde yer alan genel bilgi formu;

çalışma grubundaki kadınların yaşı, eğitim durumu, çalışması, aylık geliri, gebelik sayısı, doğum şekilleri, vücut kitle indeksi gibi risk faktörlerini sorgulamak için düzenlenmiştir.

Bu çalışma Helsinki Deklarasyonu'na uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmaya katılmayı kabul edilen kadınlardan yazılı onam alınmıştır. Araştırmaya katılma gönüllülük esasına dayanmıştır ve kadınların kimlik bilgileri alınmamıştır. Araştırmanın verileri formlar aracılığıyla poliklinikte uygun bir odada okuryazar olan kadınların bireysel doldurmaları sağlanarak, okuryazar olmayan kadınlarla ise yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizi bilgisayar ortamında SPSS 16.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Aritmetik ortalamalar standart sapmaları ile verilmiştir. Verilerin analizinde ki-kare, lojistik regresyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan toplam 430 kadının yaş ortalaması 38.5 ± 0.5 yıl olup, 20-50 yaş arasında değişmekte idi. Katılımcıların %10.5'i okuryazar değildi. Bu çalışmadaki kadınların %78.1'i ev hanımı idi. Olguların %26'sının aylık geliri asgari ücret veya asgari ücretin altında idi. Çalışma kapsamındakilerin %64.2'si 5 kişi ya da daha fazla kişinin yaşadığı hanede yaşamakta iken %73.0'ının yerleşim yeri kent idi (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırma kapsamına girenlerin sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı

+”Sosyo-Demografik Özellikler	Sayı	%
Yaş Grupları		
20-29	116	27.0
30-39	130	30.2
40 ve üzeri	184	42.8
Eğitim Düzeyi		
Okuryazar değil	45	10.5
İlköğretim	217	50.5
Ortaöğretim	120	27.8
Yükseköğretim	48	11.2
Meslek Durumu		
Ev hanımı	336	78.1
Çalışan	74	17.2
Emekli	20	4.7
Gelir Durumu		
<700 YTL *	112	26.0
701-1401	164	38.1
1402-2102	100	23.3
2103>	54	12.6
Hane Halkı Sayısı		
4 ve altı kişi	154	35.8
5 ve üzeri kişi	276	64.2
Yerleşim Yeri		
Kent	314	73.0
Kır	116	27.0
Toplam	430	100.0

* 2012 yılı için asgari ücret

Bu çalışmada ortalama IFSF değeri 26.9 ± 7.8 olarak saptandı. Gruptaki en düşük IFSF değeri 5, en yüksek değer ise 45 idi. Çalışma kapsamındakilerin %69.1'inin IFSF skoru 30'un altında, %30.9'unun ise 30 ya da üzerindedir (Tablo 2).

Tablo 2. Araştırma kapsamına girenlerin IFSF değerlerine göre dağılımı

IFSF Değerleri	Kadın Sayısı	%
<30	297	69,1
≥30	133	30,9
Toplam	430	100.0

Tek yönlü analizlerde IFSF değerleri ile ilişkili bulunan bağımsız değişkenlerin, birlikte etkisini görmek için lojistik regresyon analizi uygulanmış ve analiz sonucu Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. IFSF(Index of Female Sexual Function/Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi) değerlerine etki eden risk faktörleri (lojistik regresyon modeli)

Bağımsız değişkenler	Regresyon katsayısı B	Standart Hata	P değeri	Odds Ratio (OR)	%95 Güven aralığı (CI)
Vücut kitle indeksi(şişman olmak)	0.744	0.245	0.002	2.105	1.303-3.399
Yaş (40 yaş üstü)	0.897	0.225	0.001	2.451	1.578-3.809
Analiz dışında kalanlar: Eğitim durumu Gebelik sayısı Doğum şekli					

Lojistik regresyon analizi sonucunda şişman olmanın (OR=2.105, CI=1.303-3.399), 40 ve üzeri yaşta olmanın (OR=2.451, CI=1.578-3.809) cinsel fonksiyon bozukluğu ile ilgili primer ilişkili faktörler olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Tartışma ve Sonuç

Kadın cinsel fonksiyonu, yaşam kalitesi için önemli bir bileşendir ve çeşitli fizyolojik, psikolojik ve sosyokültürel faktörler tarafından etkilenir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) yayınladığı International Statistical Classification of Diseases andm Related Health Problems'da (ICD-10) cinsel fonksiyon bozukluğu (CFB), bireyin umduğu cinsel ilişkiyi yaşayamaması durumu olarak tanımlanmaktadır [8].

Kadın cinsel fonksiyon bozukluğu yaşa bağımlı, progresif ve kadınların %30-50'sini ilgilendiren yaygın bir sorundur [9]. Malatya il merkezinde yapılan bu araştırmada 20-50 yaş arasındaki 430 kadının cinsel fonksiyon bozuklukları IFSF sorgulama formu ile araştırılmış ve IFSF skorları ile çeşitli demografik parametrelerin ilişkisi incelenmiştir. Türkiye'de cinsel fonksiyon bozukluğu için ölçeğin kesin skor eşik değeri belirlenmiş olmamakla birlikte total skorun≤30 olması cinsel fonksiyon bozukluğunun varlığı şeklinde yorumlanmaktadır. Çalışmamızda tüm grup için ortalama IFSF skoru 26.9±7.8 belirlenmiş olup çalışma kapsamındaki bireylerin %69.1'inde cinsel fonksiyon bozukluğu tespit edilmiştir.

Kadın cinsel fonksiyon bozukluğu insidans ve prevalansı ile ilgili veriler oldukça az olmakla birlikte, % 76 gibi oldukça yüksek prevalans oranları bildirilmektedir. Bu konuda en geniş serili çalışma Amerika Birleşik Devletleri'nde Laumann ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada, yaşları 18-59 arasında değişen 1749 kadından elde edilen verilerden, erkeklerde cinsel sorun % 31 oranında görülürken kadınlarda bu oran % 43'lere kadardır. İngiltere'de % 33, İzlanda'da % 22 oranları bulunmuştur [1,3]. Ülkemizde ise Oksuz ve Malhan tarafından yapılan bir çalışmada kadınların % 48,3'ünde cinsel fonksiyon bozukluğu olduğu bildirilmiştir. Çayan ve arkadaşları ise cinsel fonksiyon bozukluğu görülme sıklığının yaşla birlikte artış gösterdiğini (18-27 yaş arası kadınlarda %21,7; 28-37 yaş arası kadınlarda % 25,5; 38-47 yaş arası kadınlarda % 53.5; 48-57 yaş arası kadınlarda % 65.9 ve 58-67 yaş arası kadınlarda % 92.9) tespit etmişlerdir [10].

Türkiye’de yapılan başka bir çalışmada ise cinsel fonksiyon bozukluğu prevalansı 40-49 yaş grubundaki kadınlarda %50.2, 50-59 yaş grubundaki kadınlarda %71.3, 60-64 yaş grubundaki kadınlarda ise %82.9 olarak saptanmıştır [8].

Literatürde cinsel fonksiyon bozukluğu ile ilgili farklı prevalans değerlerin saptanmasının nedeni cinsel fonksiyon bozukluk tanımındaki ve araştırma metodolojilerindeki farklılıklar, çalışmanın yapıldığı toplumların sosyo-kültürel yapısı olabilir.

Yaş kadın cinsel fonksiyon bozukluğu üzerine etkisi olan en önemli faktör olarak tanımlanmaktadır. Kadınlarda yaş artışı ile birlikte doku ve organların işlevsel kapasitesinin azalması, genital organların ve pelvik taban kaslarının fonksiyonlarının bozulması, kronik hastalıkların görülme sıklığındaki artış, toplumsal - kültürel değer yargılarının etkisi gibi pek çok fizyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerin kadın cinsel fonksiyonlarını olumsuz olarak etkilediği düşünülmektedir [11]. Literatür de kadın cinsel fonksiyon bozukluğu prevalansının yaşla birlikte arttığını ortaya koymaktadır [8,12]. Bu çalışmada da literatüre uygun olarak kadın cinsel fonksiyon bozukluğu prevalansının yaşla birlikte artış gösterdiği gözlemlenmiştir.

Araştırmamızda vücut kitle indeksi değeri 30 kg/m² ya da üzerinde olan kadınların IFSF değerleri anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur (p<0.05). Literatürde de vücut kitle indeksinin cinsel yaşamı etkilediğine dair çalışmalar mevcuttur [10].

Bu çalışmada kadınların eğitim düzeyi arttıkça cinsel fonksiyon bozukluğu görülme sıklığının azaldığı saptanmıştır. Ülkemizde yapılan birtakım çalışmalar da bulgularımız paralelinde eğitim düzeyi düşük olan kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğunun daha sık görüldüğünü rapor etmişlerdir. Diğer ülkelerden de araştırma bulgularımız ile paralel sonuç elde eden çalışmalar vardır [8,12]. Güvel ve arkadaşları tarafından yapılan çalışma ise eğitim düzeyi ile cinsel fonksiyon bozukluğunun görülme durumu ilişkili bulunmamıştır [4]. Nijerya’da yapılan bir çalışmada ise eğitim düzeyi yüksek olanlarda cinsel fonksiyon bozukluğu daha fazla bulunmuştur [13].

Literatürde kadınların çalışma durumu ile cinsel fonksiyon bozukluğu arasındaki ilişki konusunda fikir birliği yoktur. Elnashar ve arkadaşları araştırmamıza paralel olarak kadınların çalışma durumunun cinsel yaşam üzerinde olumsuz etkisi olmadığını bildirmiştir [14].

Literatürde çalışmayan kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğunun daha sık görüldüğüne dair çalışmalar da mevcuttur [8,12,15].

Bu çalışmada kadınların yaşadıkları yerleşim yeri, hanede yaşayan kişi sayısı ve gelir durumları ile cinsel fonksiyon bozukluğu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir. Literatürde de bu konu ile ilgili benzer sonuçların varlığı ile birlikte geniş ailelerde yaşayan ve gelir durumu düşük kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu görülme sıklığının arttığını gösteren çalışmalar da mevcuttur [11,12].

Kaynaklar

1. Tashbulatova D. İnfertil kadınlarda cinsel fonksiyona etki eden faktörler. Uzmanlık tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana, 2007.
2. Geiss IM, Umek WH, Dungal A, Sam C, Riss P, Hanzal E. Prevalence of female sexual dysfunction in gynecologic and urogynecologic patients according to the international consensus classification. Urology. 2003;62(3):514-8.
3. İncesu C. Cinsel işlevin fizyolojisi, Cinsel işlev bozuklukları monograf serisi, Türk Psikiyatri Dizini. 1998;1:3-11.
4. Güvel S, Yaycıoğlu Ö, Bağış T, Savaş N, Bulgan E, Özkardeş H. Evli kadınlarda cinsel fonksiyonlara etkin faktörler. Turkish J Urology. 2003;29(1):43-8.
5. Demirezen E. Birinci basamakta kadın cinselliğinin değerlendirilmesi. Sted. 2006;15(5):79-81.
6. Pauls RN, Berman JR. Impact of pelvic floor disorders and prolapse on female sexual function and response. Urol Clin North Am. 2002;29(3):677-83.
7. Sarıcı, D. Üriner inkontinans tedavisinde pelvik taban egzersizleri nöromodülasyon-biofeedback için evde egzersiz eğitim uygulaması kısa dönem sonuçları. Uzmanlık tezi, T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, 2009.
8. Özerdoğan N, Sayiner D, Köşgeroğlu N, Ünsal A. 40-65 yaş grubu kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu prevalansı, depresyon ve diğer ilişkili faktörler. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 2009;2(2):46-59.
9. Spector I, Carey M. Incidence and prevalence of the sexual dysfunction: a critical review of the empirical literature. Arch Sex Behav. 1990;19(4):389-408.
10. Oksuz E, Malhan S. Prevalence and risk factors for female sexual dysfunction in Turkish women. J Urol. 2006;175(2):654-8; discussion 658.
11. Kutmec C. Kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu ve hemşirelik bakımı. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2009;4(12): 111-36.

12. Cayan S, Akbay E, Bozlu M, Canpolat B, Acar D, Ulusoy E. The prevalence of female sexual dysfunction and potential risk factors that may impair sexual function in Turkish women. *Urol Int.* 2004;72(1):52-7.
13. Fajewonyomi BA, Orji EO, Adeyemo AO. Sexual dysfunction among female patients of reproductive age in a hospital setting in Nigeria. *J Health Popul Nutr.* 2007;25(1):101-6.
14. Elnashar AM, El-Dien Ibrahim M, El-Desoky MM, Ali OM, El-Sayd Mohamed Hassan M. Female sexual dysfunction in Lower Egypt. *BJOG* 2007;114(2):201-6.
15. Tashbulatova D, Arıdoğan A, İzol V. İnfertil kadınlarda cinsel fonksiyon bozukluğu: depresyon ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Türkiye Klinikleri J Med Sci.* 2013;33(1):91-7.